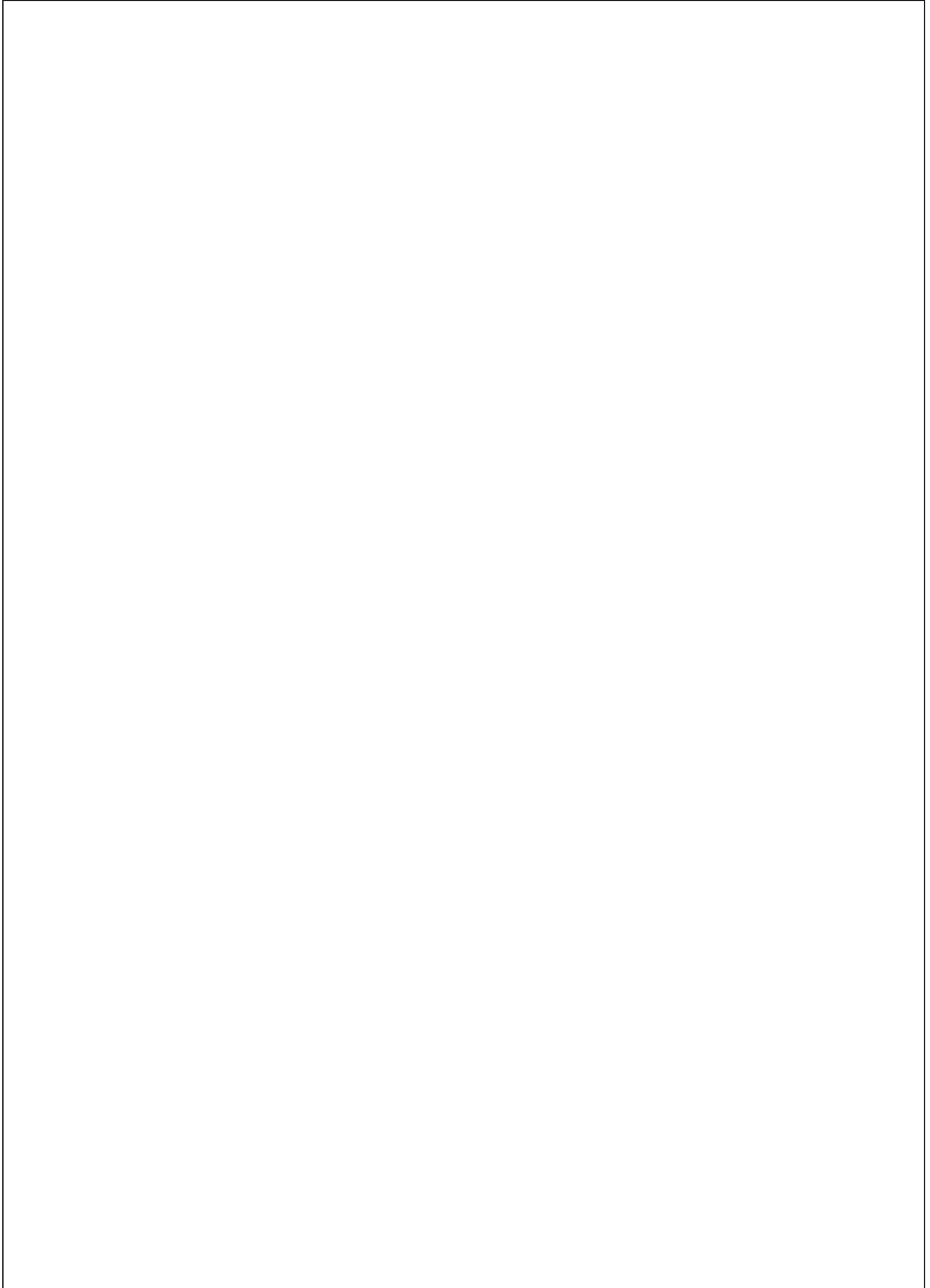

Instytut Pamięci Narodowej

[https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/168182,Bartosz-Kapusciak-Ucieczka-mjr-Ryszarda-Obacza.ht
ml](https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/168182,Bartosz-Kapusciak-Ucieczka-mjr-Ryszarda-Obacza.html)
27.02.2026, 22:23

Bartosz Kapuściak: Ucieczka mjr. Ryszarda Obacza

Ucieczka na Zachód stanowiła dla obywateli PRL jedną z niewielu szans na lepsze życie. Takie zdarzenia kompromitowały komunistyczne służby, ale nie stanowiły zjawiska zagrażającego komunistycznemu ustrojowi. Wyjątkiem były ucieczki ludzi zajmujących wysokie stanowiska i dysponujących dostępem do niejawnych informacji.

22.07.2022

Dziesiątego lipca 1963 r., dokładnie o godzinie 15:10, na zapasowym lotnisku w Nadarzynach do samolotu wojkowego typu TS-8 „Bies” wsiadł nie za wysoki, ciemnowłosy blondyn o dość krępej budowie ciała, w mundurze pilota (w stopniu majora) wraz młodą i zgrabną kobietą, ubraną w letnią sukienkę, oraz dwójką małych chłopców, również ubranych letnio (mieli na sobie koszulki i spodenki). Nie zabrali żadnych bagaży. Major zasiadł w kabinie pilota, a kobieta z dziećmi ulokowani zostali w kabinie zapasowej, z której już wcześniej wymontowano drążki sterownicze. W starcie samolotu pomagali czterej wojskowi i dwie osoby cywilne. Samolot poszybował wkrótce w górę i został skierowany w kierunku południowo-zachodnim, nie osiągając wysokiego pułapu. Około godziny 16:15 maszyna wylądowała niespodziewanie na amerykańskim lotnisku Tempelhof w Berlinie Zachodnim.

Po wylądowaniu spotkał się z dowództwem lotniska i poprosił o azyl polityczny. Został także od razu przesłuchany przez kontrwywiad amerykański. O godzinie 19:00 władze lotniska zorganizowały ustawianą konferencję prasową, na której Obacz poinformował że jest uciekinierem politycznym.

Jeszcze w nocy został przetransportowany wraz z rodziną do Oberursel koło Frankfurtu (RFN), gdzie mieścił się specjalny obóz „Camp-King” w którym ukrywali się uciekinierzy z krajów bloku wschodniego. Tam Obacz wraz z rodziną otrzymał prawo azylu od władz amerykańskich.

Żywot uciekiniera

Ryszard Obacz urodził się 27 kwietnia 1929 r. w Stryju (obecna Ukraina) jako najstarsze dziecko Ludwika i Rozalii. W 1945 r. wraz z rodzicami przeniósł się na tereny obecnej Polski, do Gliwic, gdzie ukończył dwie klasy gimnazjum i jedną liceum mechanicznego w Zabrze.

Naukę przerwało mu „ludowe” Wojsko Polskie, wcielając go w swoje szeregi. W latach 1948-1950 kształcił się na kursie obserwatora w Oficerskiej Szkole Lotniczej w Dęblinie, gdzie został promowany do stopnia podporucznika. Następnie służył w różnych pułkach lotnictwa bombowego (7. pułku bombowców nurkujących w Ławicy k. Poznania, 33. pułku lotnictwa bombowego w Bydgoszczy, 39. pułku lotnictwa myśliwskiego). Następnie piął się w karierze nawigatora i pilota w 9. Dywizji Lotnictwa Myśliwskiego Obrony Przeciwlotniczej, w 1. Korpusie Obrony Przeciwlotniczej, w 3. Korpusie Obrony Przeciwlotniczej Obszaru Kraju i ostatecznie w Dowództwie Wojsk Lotniczych i Obrony Przeciwlotniczej Obszaru Kraju, gdzie jako szef Oddziału Szkolenia Personelu Latającego Zarządu Szkolenia Lotniczego mianowany był już na stopień majora. W tym czasie odbył także kursy w Dęblinie i szkolenia w ZSRS (w 1956 r., 1959 r. i 1960 r.).

Według późniejszych informacji zebranych przez Wojskową Służbę Wewnętrzną, do 1961 r. miał wylatanych ok. 1300 godzin. Opracował także instrukcje i podręczniki szkoleniowe. Dodatkowo udoskonalił system szkolenia, który zmniejszał o dotychczasowe koszty. Obacz we wrześniu 1961 r. był w Moskwie na podpisywaniu umowy na dostawy samolotów. Po powrocie jednak został zawieszony w pełnieniu obowiązków, a następnie (18 października tego roku) aresztowany i osadzony w centralnym więzieniu Warszawa I-Mokotów.

Koszty handlu w delegacji

Prokuratura Wojsk Lotniczych postawiła mu zarzut działalności przemytniczej przy wyjazdach do ZSRS. Po dokonanych śledztwie i rozprawie Obacz został skazany wyrokiem Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego z 7 kwietnia 1962 r. za przestępstwa natury karno-skarbowej na karę 4 miesięcy więzienia i grzywnę prawie 80 tys. zł. Został także wyrzucony z PZPR, do której wstąpił w 1952 r.

W wyniku śledztwa (które nie dotyczyło tylko Obacza) okazało się, że spora część kadry wojskowej, pracowników kontraktowych oraz członków ich rodzin brało udział w procederze handlu towarami pochodzenia zagranicznego bez odprowadzania od tego podatku.

►[Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Artykuł